

זרקור על תוכנית צפונה לטווח הקרוב - אשכול חברה, פרט וקהילה

תוכנית למענים בטווח המידי והקרוב וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון

החלטה מספר 1786 של הממשלה מיום 27.05.2024 - "תוכנית למענים בטווח המידי והקרוב וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון" כוללת מענים בטווח המידי והקרוב, וקידום מתווה רב-שנתי "שחר לצפון" לשיקום ופיתוח האזור. התוכנית תוקצבה בסכום כולל של 6.5 מיליארד ש"ח - 3.5 מיליארד ש"ח שאושרו לטווח המידי, ו-3 מיליארד ש"ח למתווה הרב-שנתי.

בתאריך 14.8 פרסם משרד הפנים על כוונתו להעביר 140 מיליון ש"ח נוספים ל-12 רשויות מקומיות אשר פונו באופן מלא או חלקי: קריית שמונה, מטה אשר, הגליל העליון, מרום הגליל, מעלה יוסף, שלומי, מבואות החרמון, עג'ר, חורפיש, פסוטה, גוש חלב ומטולה. התקציב מיועד לתגבור הצרכים המוניציפאליים השוטפים של הרשויות המקומיות הללו והתמודדותן עם מצבי החירום התכופים הלא צפויים, ונועד לאפשר לרשויות לנהל את הרשות בצורה המיטבית ביותר.

בזרקור זה נרחיב על תחום אדם וקהילה בתוכנית, ונתמקד בתחומי חינוך, רווחה ובריאות.

אשכול חברה, פרט וקהילה מאגד את פעולות הממשלה ליצירת מענה הוליסטי בתחומי החברה, הפרט והקהילה מתוך מטרה לשמור על החוסן והשלומות ברמת הפרט והמשפחה ולשם שיפור המענים הממשלתיים לאוכלוסייה המאוימת (האוכלוסייה שהתגוררה או מתגוררת ביישובים המפונים).

חינוך

בתי ספר עבור שנת הלימודים תשפ"ה:

על משרד החינוך להסדיר מענים פיזיים לתפעול מערכת החינוך במרחב רשויות ההחלטה תוך שמירה על יום לימודים מלא ורצף למידה והבטחת פעילות חינוך פורמלי ובלתי פורמלי. הסדרה זו תכלול תקצוב תשתיות ומבנים ארעיים או קבועים לטובת בתי הספר הקבועים והעורפיים, תשלום שכר דירה למיקומים זמניים למוסדות ותקצוב התאמות מבנים לצורכי חינוך. כל זאת, בהתאם לנוהלי מנהל הפיתוח במשרד החינוך.

תקציב: 109 מיליון ₪ בשנת 2024 (ככל שמשרד החינוך יידרש בהמשך לטפל במענים פיזיים לטווח הארוך מעבר לשנה זו, תגובש לשם כך תוכנית תקציבית נפרדת וייעודית).

מענים חינוכיים:

על משרד החינוך לקדם מענים חינוכיים עבור האוכלוסייה המאוימת בשנת הלימודים תשפ"ה:

- **מענים טיפוליים רגשיים:** קידום מענים שתכליתם מתן טיפולים רגשיים וחוסן לתלמידים, עובדי הוראה והורים, תוספת כוח אדם מקצועי של יועצים חינוכיים ופסיכולוגים, טיפולים פרא-רפואיים וכן תוכניות רגשיות וחוסן.
- **מענים פדגוגיים:** מגוון מענים לימודיים לצרכים הלימודיים השונים ובכללם: תוכניות צמצום פערים, מתן מענים לימודיים לאוכלוסיות מיוחדות ובהם: ילדים ונוער בסיכון, חינוך מיוחד, מחוננים, מצטיינים, עולים חדשים ותוכניות לגיל הרך.
- **ליווי ותמיכה לצוותים חינוכיים:** מענים לחיזוק מסוגלות הצוות בתחומי הפדגוגיה, בתחומים החברתיים והרגשיים: פיתוח מקצועי וליווי פדגוגי.
- **מענים פנימיים:** מענים רגשיים, פעילות לחיזוק חוסן. פעילות חברתית, הפגה, סיוע לתהליכים הלימודיים ותגבור לתלמידי הפנימיות כולל באתרי הפינוי. שילוב תלמידי פנימייה בפעילות התנדבותית בקהילה.
- **מענים תפעוליים:** מתן מענה גמיש לאתגרים התפעוליים הנובעים מהפעלת מערכת החינוך ביישובים המאוימים וביישובי המגורים הנוכחיים בו זמנית על מנת לאפשר את קיום הלימודים במוסדות החינוך כסדרם.

מענים חינוכיים (המשך):

- מענים טכנולוגיים: מענים חדשניים המתבססים על טכנולוגיות ודיגיטל שמאפשרים שכלול המוכנות ללמידה איכותית מרחוק וכן למידה אחרת: תמיכה בבגרויות, קבוצות למידה מרחוק למורים ותלמידים, הייטק בגן הילדים, האקתון, קבוצות חברתיות מרחוק ועוד.
- חדשנות ומצוינות: יישום תוכניות חדשנות ומצוינות חינוכית התומכות בהתנהלות מערכת החינוך המוסדית והרשותית המבוצרת בשגרת חירום, המאפשרים לרשויות ההחלטה ולמוסד החינוך לבטא יצירתיות, חדשנות ומצוינות חינוכית המקדמים את מערכת החינוך המוסדית והיישובית.
- מענים חברתיים-קהילתיים: תוכניות שמטרתן חיזוק תחושת השייכות, האמון, חיזוק השל"ח, מנהיגות צעירה, מסגרות חינוך בלתי פורמלי, מחנות וסמינרים. בנוסף, חיזוק תנועות וארגוני נוער, שיקום כפרי סטודנטים והחזרת פעילותם, וחיזוק קבוצות המחנכים לעבודה עם אוכלוסיית מפונים - זאת במסגרת מבחני תמיכה קיימים.

סה"כ תקציב: 175 מיליון ₪ בשנת 2024.

בריאות

התפתחות הילד בקרב ילדים מפונים:

משרד הבריאות יבצע הדרכות סגל לצוותי התפתחות הילד עבור האוכלוסייה המאוימת, בדגש על ריכוזים של אוכלוסיית המפונים וכן במכונים, ביחידות ובמסגרות ייעודיות - לזיהוי קשיים וצרכים התפתחותיים בקרב ילדים.

תקציב: 3 מיליון ₪ בשנת 2024.

בריאות אזרחים ותיקים:

משרד הבריאות יגבש מענים ייעודיים לאזרחים ותיקים באוכלוסייה המאוימת ובדגש על אוכלוסיית המפונים - לחיזוק המצב הבריאותי והנפשי המורע לאור שגרת החיים בתוך המלחמה.

תקציב: 5 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד הבריאות מתקציבו 2 מיליון ₪).

רפואה מונעת:

משרד הבריאות, במסגרת מבחני התמיכה הקיימים, יפעיל מענה לרפואה מונעת למיגור תחלואה, לרבות תחלואה כרונית, השמנה וסוכרת עבור האוכלוסייה המאוימת ובדגש על אוכלוסיית המפונים בה התחלואה כאמור הועצמה על רקע שהייתם מחוץ לבית.
תקציב: 4 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד הבריאות מתקציבו 2 מיליון ₪).

הכשרות רפואת חירום:

משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי יקצה תקציב לטובת הכשרות לרפואת חירום ומעטפת תומכת עבור היישובים המאוימים.
תקציב: 2 מיליון ₪ בשנת 2024 - שיוקצו מתקציב משרד הנגב והגליל.

תגבור פעילות הקריה השיקומית-טיפולית "מבואות החרמון":

משרד הנגב והגליל יקצה תקציב למועצה אזורית מבואות חרמון עבור הצטיידות, התאמות הנובעות מצורכי המלחמה ותגבור חד פעמי של הקריה השיקומית-טיפולית "מבואות החרמון".
תקציב: 12.5 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד הנגב והגליל מתקציבו 2.5 מיליון ₪).

רווחה וביטחון קהילתי

עיבוי התוכניות והשירותים החברתיים:

משרד הרווחה והביטחון החברתי יתגבר תוכניות, שירותים ומסגרות רווחה לטובת מענים ברמת הפרט, המשפחה והקהילה עבור האוכלוסייה המאוימת.

תקציב: 13.1 מיליון ₪ בשנת 2024.

הגברת נגישות המחלקות לשירותים חברתיים:

משרד הרווחה יפעל לבניית מתווה להקמה ולתפעול של מחלקות עורפיות לשירותים חברתיים על ידי רשויות ההחלטה כדי לתגבר ולהנגיש שירותי רווחה עבור האוכלוסייה המאוימת.

תקציב: 1.5 מיליון ₪ בשנת 2024.

שימור וחיזוק עובדי המחלקות לשירותים חברתיים:

משרד הרווחה, בתיאום עם אגף השכר והסכמי עבודה ואגף התקציבים במשרד האוצר, יפעל לבניית מתווה לשימור עובדי המחלקות לשירותים החברתיים של רשויות ההחלטה וכן לגיוס כוח אדם איכותי נוסף לשירותיהן.

תקציב: 6.5 מיליון ₪ בשנת 2024.

ביטחון קהילתי, מניעה ומוגנות ילדים ונוער:

המשרד לביטחון לאומי, באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי, יתגבר את המענים עבור האוכלוסייה המאוימת, בדגש על אוכלוסיית המפונים המתגוררים בבתי המלון בתחומי שמירה על מוגנות ילדים ונוער, מניעת אלימות והתנהגות אנטי חברתית וכן מאבק בשימוש בסמים ובאלכוהול, בהתאם לתוכנית שתגובש לפי תבחינים מקצועיים שיקבע המשרד ובכפוף למדיניות המשרד בנושא.

תקציב: 7.9 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכם יקצה המשרד לביטחון לאומי מתקציבו סך של 2.9 מיליון ₪).

חוסן

חוסן לפרט:

- מרכזי חוסן: משרד הבריאות יתגבר את פעילות מרכזי החוסן ברשויות ההחלטה והפעילות הייעודית של מרכזי החוסן אשכול גליל מזרחי ואשכול גליל מערבי - עבור הפרט, המשפחה והקהילה בקרב האוכלוסייה המאוימת.
- תקציב: 38 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד הבריאות מתקציבו 22.5 מיליון ₪).
- חיזוק חוסן והעשרה: המשרד לשוויון חברתי ולקידום מעמד האישה יבצע תוכניות לבניית חוסן אישי, קהילתי וכלכלי וכן ימי לימוד והעשרה עבור אזרחים ותיקים ולאוכלוסיות נוספות שתחת אחריות המשרד הנמנים על האוכלוסייה המאוימת, זאת בתיאום עם המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות ההחלטה.
- תקציב: 1.7 מיליון ₪ בשנת 2024.

חוסן קהילתי:

- חיזוק אוכלוסיית הצעירים: משרד הנגב והגליל יתמוך ויתגבר את פעילויות רשויות ההחלטה עם אוכלוסיית הצעירים מקרב האוכלוסייה המאוימת, בין היתר באמצעות תמיכה ותגבור פעילות וכוח האדם ביחידות הצעירים וברשויות ההחלטה שבהן לא קיימת יחידת צעירים.
- תקציב: 5 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד הנגב והגליל מתקציבו 2.5 מיליון ₪).
- חוסן קהילתי ופעולות הפגה: משרד הנגב והגליל יבצע ויתמוך בתוכניות ביישובים המאוימים לחיזוק חוסנה של הקהילה, בין היתר באמצעות פיתוח קהילתי, ליווי משפחות, קיום הפגות ליישובים, אירועים תומכי חוסן קהילתי וליווי כלכלי ומיצוי זכויות למפונים. בנוסף, ביישובים המאוימים העירוניים, יקדם משרד הנגב והגליל תוכניות לגיוס רכזי קהילה בדגש על יישובים אשר אוכלוסייתם פונתה בהתאם להחלטה 975.
- תקציב: עד 30 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד הנגב והגליל מתקציבו עד 14 מיליון ₪). מתוך סכום זה סך של 8 מיליון ₪ יוקצה לטובת התוכניות לגיוס רכזי קהילה.

חוסן קהילתי (המשך):

- חוסן קהילתי במרחב הכפרי: משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות יגייס מלווים קהילתיים, רכזים ומתכננים קהילתיים ומנהלי קהילה, וייתן כלים עבור ליווי היישובים הכפריים המאוימים באמצעות החטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית תקציב: 20 מיליון ש"ח בשנת 2024.
- שירות לאומי-אזרחי: משרד ההתיישבות יתגבר בשנת 2024 את השירות הלאומי-אזרחי, באמצעות רשויות ההחלטה, עבור היישובים והאוכלוסייה המאוימת - במטרה לסייע בתהליכי חיזוק הקהילות ולתת מענה חינוכי פרטני למצוקות בעקבות המלחמה, וכן יבצע הכשרות ייעודיות עבור משרתי השירות הלאומי-אזרחי. תקציב: 2.5 מיליון ש"ח בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד הנגב והגליל מתקציבו 1 מיליון ש"ח).
- הפעלות והפגות לפעילים קהילתיים ומתנדבים בחירום: משרד הנגב והגליל יפעיל תוכנית הפוגות וסדנאות חוסן עבור פעילים קהילתיים ומתנדבים אשר פעלו ופועלים לטובת האוכלוסייה המאוימת בזמן המלחמה. תקציב: 4 מיליון ש"ח בשנת 2024.

מיצוי זכויות

מיצוי זכויות במיקוד לאזרחים ותיקים:

המשרד לשוויון חברתי יפעיל נידת מיצוי זכויות עבור ציבור האזרחים הוותיקים ביישובי המגורים הנוכחיים שבהם מתגוררת האוכלוסייה המאוימת. תקציב: 300 אלף ש"ח בשנת 2024.

הכוונה משפטית ראשונית:

משרד המשפטים יסייע בהכוונה משפטית ראשונית, אשר תינתן בין היתר במרכזי המפונים או במקום מושבם של אוכלוסיית המאוימים, ויסייע במיצוי זכויות משפטיות במודל "קו ראשון" לתושבי האזור המאוימים.

תקציב: 2 מיליון ש"ח בשנת 2024.

מענים בתחומי התרבות והספורט

תמיכה במוסדות תרבות:

משרד התרבות והספורט יפעל לחיזוק פעילות התרבות המקצועית הנתמכת באזור המאיים לרבות בחינת סיוע בהתמודדות עם השפעת שעת החירום על צמצום פעילותם הנתמכת המקצועית והרציפה.

תקציב: 3 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד התרבות והספורט 1.5 מיליון ₪).

תמיכה ביוצרים:

משרד התרבות והספורט יפעל למתן מענה לפעילותם של יוצרים עצמאיים מקרב האוכלוסייה המאוימת.

תקציב: 1 מיליון ₪ בשנת 2024 (מתוכו יקצה משרד התרבות והספורט 0.5 מיליון ₪).

טיפים לארגוני חברה אזרחית

- הכספים המיועדים לשיקום ולפיתוח הצפון מצויים במשרדי הממשלה השונים, אך הם מתקצבים גם דרך הרשות לפיתוח הגליל והרשויות המקומיות בצפון.
- מומלץ לזהות מסלולי תקצוב רלוונטיים (קולות קוראים, מכרזים וכו') בפרסומי משרדי הממשלה, הרשות לפיתוח הגליל וברשויות המקומיות - לטובת יצירת שיתופי פעולה והתקשרויות רלוונטיות.
- בכל משרד ממשלתי הוגדרו "מוביל/ת יישום משרדי" שיעמדו בקשר שוטף עם מטה היישום של התוכנית. תחת מוביל היישום ימונה עובד/ת שבאחריותו, בין היתר, לרכז, לפעול, לדווח ולהסיר חסמים בתחום פעילות המשרד, בהתאם להנחיות מוביל היישום. מומלץ לאתר בכל משרד ממשלתי רלוונטי את מוביל/ת יישום התוכנית, את העובד/ת תחתיו/ה - ולעבוד מולם.

מוזמנים להיות איתנו בקשר לשאלות והתייעצויות נוספות,

צוות תארא